

3. India a gabonafajták termékenysége szempontjából utolsó helyen áll az egész világon.

Ezeket a tényeket nem lehet véletlen okokkal megmagyarázni. Ezek a tények az indiai mezőgazdaság egyre nagyobb mérvű hanyatlásáról tanúskodnak, melynek gyökerei igen mélyre nyúlnak vissza.

A földbirtokosok túlnyomó többsége — ezeknek a kezében van csaknem az egész föld — nagybérlőknek adja bérbé földjeiket. Azok megint kisebb árendásoknak adják át és néha a földbirtokos és a földet tulajdonképpen megművelő paraszt közé több mint tíz fkból álló lépcső is ékeződik.

A földbirtokos és az árendások valamennyi felső rétege a földet megművelő paraszt kizsákmányolásából él. Ilyenformán Indiában a nagybirtok uralma ellenére is tagolt, parcellaszerű jellege van a földművelésnek.

Az őstermelő, akinek rovására gazdagodnak az árendások, a földbirtokosok, a hűbéres fejedelmek és maga a brit világbirodalom, képtelenek boldogulni magas kamatra felvett kölcsönök nélkül.

Indiának körülbelül hatmillió parasztja színylődik nemzedékről-nemzedékre a hitelezők rabságában.

Természetes, hogy az Indiában uralkodó hűbéri jobbágyi viszonyok között szó sem lehet a mezőgazdaság fejlesztéséről. A földet a legkezdetlegesebb eszközökkel művelik. Nemcsak a bonyolult mezőgazdasági gépezetek, hanem még a közönséges vaseke is megengedhetetlen fényűzésnek látszik az indiai paraszt szemében. Ezekben a viszonyokban, — melyek egyébként az ország gyarmati helyzetének következményei — rejlik, a főoka annak, hogy India az éhínség klasszikus földjévé vált. Éppen ezért még az indiai nemzeti kongresszus is — melyben tekintélyes szerepet játszanak a földbirtokkal rendelkező tőkésék — céljául tűzte ki az indiai földreform megvalósítását olyképpen, hogy az állam megvásárolja és a parasztoknak adja át a földbirtokosoknak a

földjét. De még ezt a mérsékelt földreformot — amely bizonyos mértékig könnyítene az ország élelmezési helyzetén és megmentené az éhezéstől — sem lehet megvalósítani a jelenlegi politikai helyzet megváltoztatása, a gyarmati elnyomás felszámolása nélkül.

Az indiai földbirtokos nemesség és a hűbéres fejedelmek híű támaszai az angolok uralmának. Az angol hatóságok éppen ezért féltve őrködnek a nemesek és a fejedelmek gazdasági helyzete felett s ezáltal teljes nyomorba döntik a falut, tönkreteszik a parasztokat.

Ilyenformán India lakossága óriási többségének nyomorúságos helyzetét az okozza, hogy Indiában Anglia gyarmati uralmat gyakorol és olyan gazdasági viszonyokat teremt a hindú faluban, amellyel a legjobban biztosíthatja ezt a gyarmati uralmat.

GYAKOV ALEKSZANDAR

SZOVJET ZENESZERZŐK EGYESÜLETE

A szovjet rendszer huszonkilenc éve alatt hatalmas fejlődésen ment keresztül Oroszország. Nagyvonalú és sokrétű életében 29 év alatt sok fontos, jelentős és korszakalkotó újítást hoztak be. Én csak egyre akarok a sok közül rámutatni, az 1932-ben létrejött Szovjet Zeneszerzők Egyesületére, mint olyanra, mely a zeneművészet fejlődésének ügyét a Szovjetunióban jelentős mértékben előrevitte.

Az orosz zenészek már régóta álmództak egy ilyen szövetségről. Az orosz zeneművészet történelmének egyik legszebb fejezete fűződik az Őtök Csoportjához, Balakirev, Muszszorgszkij, Borodin, Rimszkij-Korszakoff és Sztaszov baráti és művészi síkon egyaránt bevált és eredményes összeműködéséhez. Jelentős szerepe volt az orosz zene fejlődésében a bje-lavjevi csoportnak is, ahol a főszerepet ugyancsak Rimszkij-Korszakoff, majd Ljadov és Glazunov játszották.

E zenei csoportosulásokba vetette az orosz zenei közvélemény minden hitét és reménységét, ide tendáltak a fiatal tehetségek, itt talált a zenész fiatalság támogatást és bátorítást.

A zenészek és zeneszerzők művészi alapon való széles egyesülésének szép eszméje azonban a cári időkben nem valósulhatott meg. Csak a szovjet rendszer tudta valóra váltani.

A Szovjet Zeneszerzők Egyesülete — társadalmi egyesülés — több mint 800 zeneszerzőt, zeneesztétát és zenetörténészt ölel fel. Számszerűen kicsiny, de sokrétű tagságában az egymással őszinte barátságban élő szovjet népek minden nemzetisége képviselve van.

Az egyesület működése szolid anyagi alapokra támaszkodik, ami nagyvonalúságában megsegényíti a múlt századbéli orosz zenészek mérész de elvetélt álmait. Hogyan él és hogyan működik az egyesület?

Évről évre növekvő milliós összegeket és jelentős értékeket bocsát a szovjet állam a Szovjet Zeneszerzők Egyesületének rendelkezésére, többek között Moszkvában egy nagy palotát is, ahol az egyesület tagjainak jelentős része lakik, ahol az egyesület könyvtárral és hangversenyteremmel is ellátott klubhelyiségei vannak. A zeneszerzők moszkvai házában élénk egyesületi élet folyik. Itt működik az egyesület vezetősége és annak legkülönfélébb művészi bizottságai.

A háború idején a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának intézkedésére az egyesület nem messze Moszkvától, Ivanovo környékén egy jelentős kiterjedésű földbirtok-gazdaságot kapott. A zeneszerzők azonban nemcsak a föld gazdag mezőgazdasági termését élvezik. Télen, nyáron, tavasszal és ősszel lehetőséget találhatnak itt arra, hogy elvonulva a város zajától, ezen a gyönyörű gazdag helyen, teliesen az alkotásnak szenteljék magukat.

A rigai öbölben, Odessza környékén és Karéliában elsőrendűen felszerelt pihenőházak állnak a szovjet zeneszerzők rendelkezésére, ahol nyaralni, pihenni lehet, ahol — ha beteg — gyógyulást talál.

A Szovjet Zeneszerzők Egyesületének egy szélesan megalapozott, jól kiépített külön szerve van, melynek hivatása az, hogy anyagilag alátámassza a szovjet zeneszerzők alkotómunkáját és előmozdítsa tagjainak anyagi jólétét. Ennek a szervnek feladata — kezdve az új szovjet művek lemásoltatásától, jó és olcsó hangszer kölcsönzésétől — gondoskodni a beteg zeneszerzők szanatóriumi ellátásáról, anyagilag támogatni olyan tagokat, akik családi házaikat építtetnek, fedezni a Szovjet Zeneszerzők Egyesülete bemutatott hangversenyeinek költségeit.

A Zenealapnak, ahogy ezt a szervét az egyesületnek nevezik, ezenkívül zongora-javítóműhelye, több élelmiszerbeszerző csoportja, ruha- és cipőszalonja van, ahol olcsón, kedvezményesen és gyorsan elégtik ki a szovjet zeneszerzők és családtagjaik mindennapi szükségleteit.

A Zenealap évi költségvetése meghaladja a 20 millió rubelt. Ennek egy része a hangversenyek után járó jogdíjakból folyik be, a másik részét pedig az egyesület földbirtokának jövedelméből fedezi.

Szilárd anyagi alapokra támaszkodva, a Szovjet Zeneszerzők Egyesülete nagyvonalú és sokrétű munkát fejt ki. Áll ez elsősorban a művészi bizottságok munkájára. Nagy és szép eredménnyel dolgozik a zene-tudományi bizottság, melynek vezetője az európai híri szovjet zenetörténész, zeneteoretikus és zeneszerző, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának tagja: Boris Aszafjev. Az egyesület moszkvai székházának int. hangversenytermében történik az új szerzemények hagyományos első meghallgatása. Ide, az össze-

reglett zeneszerző kollégák elfogulatlan elvtársi bírósága elé hozzák új munkáikat sikerekben megöszült öregek és kezdő fiatalok. Az új művek meghallgatását és megvitatását szervező művészi bizottság vezetője a Szovjetunió egyik legjobb nevű zeneszerzője: Jurij Saporin. A tűzkeresztségen átmenő műveket szigorú, de mindig elvtársias kritika fogadja. A művek értékelésénél és megvitatásánál a szovjet zeneesztétika elvi normái az irányadók. Minden új mű elsősorban abból a szempontból kerül elbírálásra, hogy mennyiben elvszerű, mennyiben igaz és őszinte, található-e benne banalitás és közhely vagy formalista elvontság.

A moszkvai zenei évad legkiemelkedőbb eseményei közé tartoznak azok a szimfónikus és kamarazenei hangversenyek, melyeken a szovjet zeneszerzők új művei kerülnek a széles nyilvánosság előtt először bemutatásra. A Szovjet Zeneszerzők Egyesülete a moszkvai Filharmóniával karöltve, minden évben közös bemutató-hangversenyszorozatot rendez a szovjet főváros legjobb előadóművészeinek bevonásával. A zenét hallgató közönség a legjobb előadásban ismerkedik meg így a szovjet zene legfrissebb újdonságaival.

A Szovjet Zeneszerzők Egyesületének létrejötte döntő módon befolyásolta a zeneszerzők művészi fejlődését a Szovjetunióban. Manapság, ha a szovjet zeneszerző új művet akar írni, nem kell — mint a múltban — kiadók vagy mecénások után futkosnia. Manapság elég, ha készülő művének vázlatait bemutatja, az egyesülettől megbízást kap új műve megírására. Ez előleget és szolid anyagi lehetőséget biztosít neki a nyugodt művészi munkára. De nemcsak a Szovjet Zeneszerzők Egyesülete ad megbízást új szerzemények megírására. A zenész színházak, állami intézmények, a rádió és a hangversenyirodák állandóan rendelnek a szovjet zeneszerzőknél új műveket.

A Szovjet Zeneszerzők Egyesületében képviselve van a szovjet föld minden nemzetisége. Teljes irítségével és minden színpompájával virágozik a testvérnemzetek köztársaságainak zeneművészete. Taskent, Eriván, Baku, Tbiliszi és K'iev hangverseny terméiben, zenés és operaszínházaiban olyan szimfóniák és operák kerülnek előadásra, melyeket helyi erők hoztak létre; minden nemzeti köztársaságnak megvan a saját nemzeti szovjet zeneszerzőegyesülete. A szovjet zeneszerzők központi vezetőségében a legjelentősebb orosz zeneszerzők mellett ott találjuk az örömmény nép egyik legtehetségesebb fiát, Aram Hacsaturiant, a georgiai zeneszerzőt, Vano Muradelit, az üzbecg Muhtár Asrafit, a kirgiz Abdylasz Malybajevet, az ukrán Borisz Ljatosinszkijt és a bjelorusz Anatol Bogatyrevet. A szűles néprétegek szeretetétől övezve, így élnek és alkotnak a szovjet zeneszerzők. Alkotásaikból visszatükröződik a szocialista ország sokszínű világa és azok a nemes eszmék, melyek a szovjet embert az ő nagyszabású, szép célkitűzései elérésére ösztönzik.

Dimitrij Sosztakovics

szovjet zeneszerző, a Sztálin-díj többszörös nyertese

Illés Béla:

KÁRPÁTI RAPSZÓDIA

Amikor a Horthy-Magyarország magának követelte és igájába hajtotta Kárpátajkát, a fozlányos és töredékes, már a tanuláskor is nagyon lézagos földrajzi és történelmi ismereteken és emlékeken keresztül is felöltött a kérdés: Minek és milyen jogon támaszt igényt a félig hűbéri Horthy-ország erre a vidékre? Minek növeli nemzetiségi tömegeit a ruszinokkal, amikor nemzetiségeinek a legelőnyösebb jogokat sem adja meg? Minek az a nagy zsidó tömeg a